

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

V upravi stane mesečno K 18—

NOVIČAS

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

Uredništvo in upravnštvo v Kopitarjev ul. št. 6 — telefon
uredništva št. 50 — telefon
— upravnštva št. 338 —

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—

Delovno ljudstvo sebi.

Ako se ozremo v zgodovino moderne socialne zakonodaje, ki ima nalogo, da mirnim potom izvede gospodarsko-socialni preobrat, ki bo drugače prišel z ognjem in mečem, opazimo, da je ta zakonodaja povsodi še-le sad zavednega, organiziranega delavskega gibanja. Zakonodajalec in izvršilna oblast, oba v rokah posedujočih slojev, sta izprva delavske zahteve odklanjala kot nemogoče in bila vedno pripravljena, da s silo navalita na delavsko gibanje in ga zatreta. Toda delavska stvar je pravična in delavec, osamosveščen in organiziran, neizprosno terjavec. Zakonodajalec in izvršilna oblast sta morala začeti popuščati, morala sta izpremeniti svoje politične in začeti ubirati smer, v katero je kazalo delav. gibanje, pa tudi ves politični in gospodar. razvoj. Delavske zahteve so se začele uveljavljati v zakonodaji. Toda le počasi in le v toliki meri, v kolikor si je delavstvo posamezne zahteve že preje v praktičnem življenju izvojevalo. To se vidi zlasti tudi v naši socialni zakonodaji, ki niti vseh dosedanjih praktičnih pridobitev delavstva ni brezpogojno priznala in sankcionirala. Za primer naj služi le še vedno nerešeno vprašanje 8 urnega delavnika.

To stanje stvari ni pravilno in ni zdravo. Ako bi zakonodajalec dobro razumel svojo nalogo, bi moral gledati naprej in on voditi stvari, a ne stvari njega. Na ta način bi mogla socialna zakonodaja zelo omiliti socialni boj in obvarovati državo in gospodarstvo mnogih pretresljajev. Mi moramo tudi odločno zahtevati, da naša zakonodaja pokaže tako dalekovidnost in brez ožrčnosti krene po poti pravičnega socialnega reda, kakor je zamišljen v našem krščansko-socialnem programu. Toda položaj je tak, da se more delavstvo še vedno v prvi vrsti zanesti samo nase in na svojo moč. Ta moč je pa le v organizaciji.

V delavstvu je začela prvotna vnema, prvotna vera v lastno organizacijo in poštenost zanj pojemati. To vedo vse organizacije brez razlike, a socialistične so nedvomno mnogo bolj prizadete nego krščanske. Temu pojavu se ni čuditi, ker prvič vsaka napetost polagoma ohlapi že po naravnem zakonu, a drugič je socialistično delavstvo v svojih stvari in svojih voditeljih doživelo najgloblja razočaranja. Toda bilo kakor bilo, dejstvo je vendar, da se ima delavstvo, za vse svoje dosedanje pridobitve zahvaliti le samo sebi, to se pravi le svojim dosedanjim organizacijam.

V organizaciji je tudi danes še vsa moč delavstva. Naj se delavstvo danes razide in razbije svoje organizacije, jutri že bodo odpravljeni vsi zakoni v njegovo varstvo, podjetniki bodo delali z njim kakor z brezpravnim sužnjem in mu namesto poštenega zaslužka metali miloščino. Tega dejstva naj se delavstvo živeje zave in naj ne misli, da komu drugemu izkazuje milost in dobroto, ako se organizira.

Na eno pa mora delavstvo dobro paziti: Kakšna načela vodijo organizacijo, v katero stopa, kakšen je njen program, kakšni so njeni cilji. Naš krščansko-socialni program je kratek, pa jase: Mi zahtevamo predvsem, da mora delati vsak, kdor hoče jesti ali z drugimi besedami — zahtevamo splošno dolžnost dela, zahtevamo, da se omeji zasebna last (veleposestva!), da se podružbajo važna produkcijska sredstva in podjetja (rudniki, železnice itd.) in določitev najvišje premoženjske meje, da ne bo mogel spreten posameznik brez mere grabiti skupaj premoženje na račun vseh drugih. Zasebno last v taki pravični omejitvi priznavamo in zahtevamo tudi prostost v izbiri dela in porabi pridobljenih sredstev. Te zahteve naslanjamo na nauk o večni Pravi in Ljubezni, ki je za vse enak. To je naš program, o katerem smo prepričani, da bi, uresničen, družbo visoko dvignil in vsaj za gotovo dobo rešil socialno vprašanje. Komur ta program odgovarja, naj vstopi v naše vrste.

Program, načela so prvi! Kar je morada tod in tam pomanjkljivega na kaki organizaciji ali na ljudeh, ki jo vodijo, je posrbskega pomena. Pristopi, potegni s seboj čim več drugih in poskušaj popraviti, kar ni dobro. Kar storiš za organizacijo, storiš zase.

Pašićeva razkritja.

Kdo je povzročil izgubo Notran's'te.

Belgrad, 26. januarja. Na današnji seji je v razpravi o vladni deklaraciji govoril črnogorski demokrat Andrija Radović. Očitil je vladi, da je s svojo zunanjo politiko zakrivila izgubo Skadra. Radoviću je takoj odgovoril ministrski predsednik Pašić in rekel, da je poslanec Radović kot delegat naše države na pariški konferenci zakrivil, da se ni sprejela Wil-

sonova črta in da smo izgubili Idrijo.

S tem razkritjem min. predsednika Pašića se je zaključila razprava o vladni izjavi. Skupščina je prešla na glasovanje o zaupnici vladi. Poleg Jugoslovanskega kluba, socialistnih demokratov in zemljoradnikov sta glasovala proti vladi Protić in dr. Momčilo Ivanič.

Razprava proti atentatorjem.

Nasilstva v preiskovalnem zaporu.

Belgrad, 27. jan. (Izv.) Drugi dan razprave proti atentatorjem na kralja Aleksandra se je nadaljevalo z zasliševanjem obtožencev. Zaslišana sta bila Czak in Moises. Oba sta kategorično izjavila, da je njunina izpoved v preiskavi popolnoma napačna, ker sta izpovedala pod največjim pritiskom in bila ves čas preiskovalnega

sodišča izpostavljena nelepemu ravnanju s strani stražarjev. Hrana je bila nezadostna, vode pa čisto sploh niso dobivali. Czakiju je stražar izbil, ko ga je tolkel, več zob. Izjavljata, da se ne smatrata krivim. Zagovorniki so zahtevali, da se obtoženci preiščejo zdravniško, nakar je bila razprava preložena in se jutri nadaljuje.

Vzdrževanje Karla in njegove rodbine. — Milijoni za Wranglovec.

Iz seje ministrskega sveta.

Belgrad, 27. jan. (Izv.) Snoči se je vršila seja ministrskega sveta. Razpravljalo se je o raznih vprašanjih. Najprvo o prispevanju k vzdrževanju bivšega kralja Karla, njegove rodbine in spremstva. Stroški za vzdrževanje so precej veliki. Samo najemnine vile, v kateri stanuje, znaša 2000 funtov šterlingov (približno 2 in pol milijona kron). Vzdrževalnina za vsako osebo znaša dnevno 125 frankov, kar znese pri 15 osebah okroglo 150 milijonov kron letno. Ministrski svet je, z ozirom na to, da so tudi druge nasledstvene države že pristale, sklenil, da bo tudi naša država prispevala k temu zne-

sku. Koliko odpade na nas, bo določila konferenca veleposlanikov v Parizu.

Glede konference v Genovi se ni sklenilo ničesar definitivnega, ker še ni znan točen program.

Interesantna je bila debata o vzdrževanju ruskih beguncev, ki stanje naše države blagajne ogromne vsote. Podpora, ki ni ravno majhna, uživa nad 20.000 ruskih beguncev in Wranglovcev. Kljub temu, da se je obljubilo, da dobi naša država povrnjene stroške, se zdi, da bomo to sami plačali. — Končno je notranji minister podal poročilo o dogodkih v okolici Siska.

Slovasko delavstvo proti komunistom.

Bratislava, 27. jan. (Izv.) Komunistična stranka na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji je v popolnem razsulu. Delavstvo splošno izstopa iz stranke in se po večini pridružuje avtonomističnim strankam. Na kongresu strokovnih organizacij v Užhorodu se je delavstvo v ogromni večini izreklo proti komunizmu.

Rusirska vlada odstopila.

Dunaj, 26. jan. Koncem seje narodne skupščine je podal predsednik Seitz nastopno poročilo: Zvezni kancelar in vlada sta podala ostavko. Zvezni predsednik je v smislu člena 71 ustave poveril dosedanjemu podpredsedniku Breiskemu začasno vodstvo doslej po njem in zveznem kancelarju dr. Schobru izvrševanih funkcij in ostalim dosedanjim zveznim ministrom vodstvo poslov njihovih listnic. Predsedništvo je takoj sklicalo sejo glavnega odseka za jutri dopoldne, da stavi zbornici predlog o volitvi nove vlade. Prihodnja seja se bo vršila v petek ob 13. uri. Dnevni red:

Poročilo glavnega odseka glede volitve nove zvezne vlade.

Nov padec naše krone.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 27. januarja. (Izvirno) Kurzi današnje predborze: Berlin 153, Italija 13.45—13.50, New York 305.50, Pariz 25—25.15, Praga 585, Dunaj 325, Zürich 60—60.25.

Zürich, 27. januarja. (Izvirno) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Berlin 2.50, Holandsko 188.90, New York 514, London 21.73, Pariz 41.75, Italija 23.60, Praga 9.80, Budimpešta 0.70, Zagreb 1.65 (padec), Varšava 0.15, Dunaj 0.14, avstr. krone 0.08.

Zita na španskem dvoru.

Madrid, 25. jan. Bivša cesarica Zita, ki jo je sprejel na meji adjutant kralja Alfonza, je dospela semkaj. Na kolodvoru so jo čakali kralj, min. predsednik Maura in najvišji predstavniki oblasti. Zita je izstopila v kraljevi palači, kjer je posetila kraljico Viktorijo, ki je nekoliko bolna.

Madrid, 25. jan. Bivša cesarica Zita, ki bi morala oditi tekom večera na Portugalsko, odpotuje šele jutri ali pojutrišnjem.

Poguba mladine.

Po velikih mestih ni nikoli manjkalo izgubljene mladine, toda tako splošno se npravna izkvarjenost med mladino ni pojavljala, kakor v današnjih dneh. Glavni vzrok tega pojava so vojna, splošno nezdrave socialne razmere, posebej pa kinematografi, slabo čtivo, zabavišča in alkohol. V dokaz kako daleč je vse to dovedlo mladino, le nekaj zgledov.

Nedavno so v Zagrebu zasačili družbo drznih žepnih tatov obojega spola v starosti 13—14 let. 2 izmed teh deklic sta bili okuženi s spolno boleznijo, vse ostale razen ene pa že oskrunjene. — Par mesecev prej je belgrajska policija izsledila enako mlado tatinsko družbo, ki je kradla na železnici. To pa nista morda samo dva osumljena slučaja ampak tatovi in tatice izpod 15 let so vsakdanja prikazen po vseh večjih krajih. Strašna obtožba proti lastnim starišem so izpovedbe te izgubljene mladine. Povečini je oče pijanec, kvartopirec, tat, mati uboga živina, ki se poganja za kosčekom kruha izven doma — ako se more podzemska ali podstrešna luknja tako imenovati. Otroci ostajajo brez vzgoje in brez nadzorstva, prepuščeni vplivu na nižjih zgledov v družini in na ulici. Tako je pri nas, a nič boljše ni drugod. Tako je praška policija od začetka vojne do 25. septembra minolega leta prišla 1176 otrok zaradi potopevanja, 1138 zaradi ropu in tatvine in iz drugih razlogov vsega skupaj 3689 otrok. Vsi ti otroci še niso bili prekorčili 11. leta! V isti dobi je pobegnilo od starišev 154 dečkov in 45 deklic, iz mestnega zavetišča pa 55 dečkov in 18 deklic. Pod mostovi, prehodi, v starih hišah, po kletih, stopniščih in zagatah je policija našla 76 otrok, med njimi 15 deklic. Brez vsake strehe je policija našla 1651 otrok.

Vsi ti podatki so strašna obsodba sedanje uredbe družbe. Tu je treba globokega preobrata družabnega reda samega, vse drugo je le obliži na gnojno rano. To pa seveda nikogar ne odvzame dolžnosti, da stori za rešitev mladine v svojem krogu in svojem stanu vse, karkoli more. A kdor hoče temeljito rešitev mladinskega vprašanja, mora hoteti izpremembo današnjega družabnega reda. Delo v tem pravcu je največje delo za rešitev mladine.

Politični dogodki.

+ Delo naših poslancev. Poslanci Jugoslovanskega kluba so vložili zopet več interpelacij: posl. Skoberne zaradi nezadostnega ogrevanja železniških voz, posl. Stanovnik zaradi slabega postopanja z vojniki v Nišu, posl. Zebot pa zaradi zaplenbe »Straže«.

+ »Jutro« se danes zagovarja, ker smo mu očitali nacionalistično surovost. Pravi, da ni imenovalo »mrčes« madžarski narod, ampak tisto madžarsko velekapitalistično kliko, ki hujska proti nam madžarski narod. Če je »Jutro« madžarska nacionalistična kliko »mrčes«, nimamo nič proti temu (dasi se je v »Jutrovem« članku govorilo splošno o »madžarskem mrčesu«), ker spada potem logično pod »mrčes« vsaka šovinistična velekapitalistična kliko, ne iz- vzemši jugoslovanskih demokratskih nacionalističnih centralistov. Ne vemo, če bo »Jutro« s tem zadovoljno. Madžarski in

Bratova tajnost.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R.

(Dalje.)

Še pred nekaj dnevi je sedel pri oknu, njej nasproti in se šalil, nit ji na hrbtu nagajivo zamotal in, ko ga je ona smešljaje udarila po nerodnih prstih, jo je za kazen poljubil.

»Neumni otroci!« je mrmrala babica, a na tihem se je pa smejala.

In sedaj sedi sama, in on, on se ne vrne nikdar več!

Žalost jo premaguje, noga zastaja, ko lo je obstalo in začela je bridko jokati.

Starka je spustila roke na kolena in žalostna pogledala na svojo vnukinjo. Domislila se je svojih mladih let in ni vedela, kako naj tolaži ubogo dekle.

»O babica, kako sem jaz nesrečna,« je vzdihovala Meggy.

»Verjamem ti, otrok moj,« je odgovorila starka s pritajenim glasom.

»Ah, ko bi bila Dunstana vsaj še enkrat videla!«

»Dobro, da nisi videla mrtvega, kajti ta strašna podoba bi ti ne izginila več iz spomina.«

»O, da bi bila vsaj z njim umrla!«

»To sem tudi jaz takrat rekla, ko mi je Bog vzel mojega moža in sem morala ostati sama. In zopet sem tako govorila, ko je umrla tvoja mati in vendar sem morala živeti za tebe. Grob za grobom se vrsti okoli mene in upam, da tudi moj ni več daleč. Življenje je itak samo ena veriga, zvarjena iz trpljenja in žalosti.«

»Ne, mamica, ti še ne smeš umreti,« ji je zaklicala Meggy, »jaz bi ne mogla živeti brez tebe!«

Dekle je skočilo pokonci in steklo k starki. Pokleknila je pred njo na tla, položila glavo na njena kolena in jokala, jokala...

Babica jo je gladila s svojo vilo, košeno roko po laseh in rekla skoro nerazumljivo: »Kakor bo božja volja, otrok!«

Za trenotek se ni nobena več zganila. Samo zunaj je drobil škinkovec svojo staro pesem in velika siva mačka je »predla« okoli starkine noge.

Meggy je vzdignila glavo.

»Babica,« je rekla, »jaz te moram prositi še odpustanja, ker te nisem ubogala.«

»Ubogala?«

»Da. Glej, nisi me hotela pustiti k pogrebu Dunstanovem, in zdelo se mi je, da mu storim krivico, če ne obiščem njegovega groba.«

»Neumen otrok, mrtvi poznajo naše srce; in ve, da ga ljubiš in da ne pozabiš več nanj.«

»Morala sem iti na njegov grob, bilo mi je, kakor da bi me klical, in predzadnjo noč, babica, sem bila na pokopališču.«

»Kaj praviš, otrok? Bila si na njegovem grobu?«

ugoslovanski imperialisti so si podobni kakor ajce jajcu, s to razliko, da so madžarski, kar se tiče zunanega tona, veliko boljše vzgojeni.

+ **Needinost v muslimanskem klubu.** Nekateri člani muslimanskega kluba so vsled neprestanega omahovanja med vlado in opozicijo nezadovoljni s klubovo politiko. Iz tega razloga je demisioniral minister Karamehmedović in najbrže odstopi tudi minister dr. Spaho.

+ **Angleška »ljubezen« do Avstrije.** London, 26. jan. Angleška vlada se — kakor poroča »Westminster Gazette« — bavi z mislijo, dati Avstriji večmilijonsko posojilo, ki bi bilo zajamčeno v avstrijski carini v svrhu stabilizacije menicnega kurza in podpore avstrijske trgovine. — Ta »ljubezen« bi pomenila popolno gospodarsko odvisnost Avstrije od Angleške.

+ **Bivši cesar Karl dobi 6 milj. frankov pokojnine.** Pariz, 26. jan. »Echo de Paris« poroča sklep posaniške konference, po katerem bo dobival bivši cesar Karl od nasledstvenih držav »malenkost« 6 milijonov frankov letne pokojnine. — Ta »malenkost« pokojnina znaša po današnjem kurzu 150 milijonov jugoslovanskih kron na leto. Praga, Dunaj, Bukarešta in Belgrad se bodo sicer upirali, ko pa bodo gospodje v Parizu pritiskali malo bolj trdo na telefonski gumb, bo zlezla mali antanti korajža izpod kože, ljudstvo bo plačevalo, Karel in Žita pa se bosta lahko vozila še naprej po kopnem in morju in po — zraku. Karte jim bo itak plačal proletariati nasledstvenih držav.

OPROŠČEN DEZERTER — DRŽAVNI TAJNIK.

Naney, 26. jan. Vojno sodišče je oprostil bivšega državnega podtajnika Vilgraina, ki je bil obtožen, da je zapustil svoje mesto pred sovražnikom in da je samega sebe poškodoval.

Dnevni dogodki.

—† **Benedikt XV.** 26. jan. so prenesli zemske ostanke Benedikta XV. v kapelo Srca Jezusovega in jih v slovesnem sprevodu položili v rakev, kjer bo Benedikt pokopan. Pogreb se vrši danes ob 3. uri popoldne. Američani so darovali za pogreb pol milijona lir. Papeževa zapuščina znaša približno 700.000 lir. Konklave se bo moral zato vršiti čisto priprosto brez običajnega sijaja.

— **Odmev pravnega preroda v delavskih vrstah.** »Delavske novice« pozdravljajo akcijo za pravni prerod naroda, obžalujejo samo, da se niso na sodelovanje povabili tudi vsi delavski krogi. V ostalem ugotavljajo, da je alkoholizem, prostitucija in vsa druga socialna zla posledica današnjega nenavnega družabnega reda. V »Mladinskem vestniku« pa pišejo »Del. Novice« na naslov delavske mladine: »Ustanovite v svojih kulturnih društvih poseben odsek, ki se bo bavil izključno le z antialkoholno propagando! Zakaj alkohol je za delovno ljudstvo smrt. Koliko nezavednega ljudstva se uniči vsled pijančevanja! In koliko odličnih proletarcev se izgubi, kajti alkoholik ni sposoben za nobeno resno, najmanj pa še za organizatorično delo. In ravno v povojnem času vidimo,

»Da, molila sem zanj.«
»Otrok, otrok, to ni bilo prav! Sem ti vendar pravila o duhovih.«

»Da, o duhovih na pokopališču v Aghadonu. Pa, ko bi morala tudi umreti, vendar bi ne mogla tega opustiti!«

»To se pravi, Boga skušati, Meggy. Moli, da te ne kaznuje!«

»Pa jaz sem nekaj videla na pokopališču, babica; ne duha, ampak človeka, in strah me je bilo pred njim.«

Zunaj so se začeli leseni čevlji, vrata so se odprla in vstopila je mati Ana. Meggy je skočila pokonci in zarudela ko kri.

»Ubogi otrok,« je rekla mati in stegnila roke, da jo objame. V naslednjem trenutku ji je ležala na prsih in obe sta se jokali.

»Tudi ti si ga zgubila,« je vzdihnila mati, »tudi ti jokiš za mojim dobrim, ljubim Dunstanom! O, kako hud udarec za obe!«

Spustila je počasi dekleta in Meggy ji je primaknila stol k peči.

»Morala sem priti enkrat k tebi pogledat,« je nadaljevala, »mislila sem že, da si bolna, ker te ni bilo pri pogrebu.«

»Stara mama je mislila, da bi bilo boljše...« se je izgovarjala Meggy v zadregi.

»Da, žalost bi te bila gotovo premagala, moj otrok, in ti bi naj ne kazala tega pred vsemi, je mislila stara mama.«

»Saj je bila že na Dunstanovem grobu, Ana,« je spregovorila starka, »in le pomisli, kaj prvo noč ga je obiskala in čisto sama!«

»O ti ljubo dete! Pa on je to tudi zaslužil, saj si mu bila najljubša čez vse na svetu!«

da ugonablja alkohol, zlasti proletarsko mladino, ki zahaja na raznovrstne, sokolske in druge veselice, popiva in ponočuje, ter s tem ugonablja samo sebe in škoduje celokupnemu delavskemu razredu. Bojkoitramo gostilne in beznice! Ako bodo med delavstvom zmagala ta gesla, bo ta preobrat rodil večje posledice, nego katerakoli revolucija.

— **Ukinjeni uradi za zaščito dece.** Iz Belgrada javljajo, da se bo veliko število okrožnih uradov za zaščito dece ukinilo, obenem pa zmanjšalo število uradnikov. Zaščita dece pa preide v roke zasebnih ustanov, katerim bo država dajala v to svrhu stalne podpore. — Ko smo svo čas dvignili v našem listu svoj glas proti državnemu monopolu za zaščito dece in navedli kričeče napake, ki so se dogajale v tej panegi socialnega polja, nas je ljubljanska tiskovna oblast — zaplenila. Že tedaj smo predlagali, da naj država obstoječe, na izkušnjah sloneče zasebne ustanove te vrste izdatno denarno podpre, no, Belgrad je končno izprevidel isto. Bojmo se le, da se bodo tam doli v bodoče le preveč izgovarjali, da nema para — — —

— **Olajšanje pri zamenjavi petdinarskih bankovcev (20 kron).** Finančno ministrstvo je sporazumno z Narodno banko začelo z 20. januarjem t. l. jemati iz prometa novčance državnega izdaja po pet dinar ev — 20 kron. Od tega dne dalje teče desetmesečni rok, in sicer šest mesecev za izmenjavo novčanic pri podružnicah in centrali Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ostale štiri mesece pa se novčance izmenjajo le pri centrali Narodne banke v Belgradu. V koristi občinstva je, da te novčance čimprej zamenja pri podružnicah ali pri centrali Narodne banke kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. — Da se občinstvu, ki biva v krajih, oddaljenih od središč, v katerih se nahajajo centrala ali podružnice Narodne banke, olajša zamenjava novčanic po 5 dinarjev — 20 kron, je generalna direkcija državnega računovodstva izdala naredbe in potrebna navodila vsem državnim blagajnam in davčnim uradom, da posredujejo pri izmenjavi teh novčanic.

— **Požar v Velikih Laščah.** V ponedeljek je upepelil požar tovarno za pohištvo na Cerejem pri Vel. Laščah, ki je last znane in priljubljene Matija Jelenca. Škoda se ceni na 2 milijona kron. — Požarna bramba iz Vel. Lašč, fin. straža ter občinstvo, zlasti prebivalstvo s Slemen, e otelo v brezprimerni požrtvovalnosti ostala poslopja. Pri reševalnem delu se je — kakor poročajo — posebno odlikoval g. Jos. Oven, kaplan v Vel. Laščah.

— **Število časopisov v naši državi** je po uradni ugotovitvi sledeče: Hrvatska, Slavonija in Medjimurje 223 listov, Srbija in Črnagora 86, Slovenija 83, Banat, Bačka, Barana 42, Dalmacija 41, Bosna in Hercegovina 31. Skupno torej 510 časopisov. Pisanih je v latinici 355, v cirilici 118, nemških je 17, madžarskih 15, ruskih 2, francoskih 2, turški 1. — Zanimivo iz te statistike je dejstvo, da se tiska v latinici 355, v cirilici pa le 118 časopisov.

— **Izprememba nekaterih telefonskih pristojbin.** Nove določbe glede telefonskih pristojbin, katere je poštno ravnateljstvo objavilo pred nekajimi dnevi, ne stopijo v veljavo dne 1. februarja t. l., ampak ka-

kor je naknadno ukrenilo poštno ministrstvo, šele dne 1. julija t. l. Samo nove pristojbine za medkrajevne telefonske pogovore so veljavne od 1. februarja t. l. naprej.

— **Postaje za bolnike.** Ministrstvo za narodno zdravje namerava tekom leta po vseh večjih krajih, ki so zelo oddaljeni od velikih bolnišnic, ustanovitičasne bolniške postaje, kjer bodo sprejemali bolnike. Stroške za te postaje bo nosila država.

— **Nedolžne žrtve.** V Jugoslaviji je glasom uradnih podatkov: 588 slepih, 1862 gluhomih, 1802 duševno omejenih, 1915 škrofuloznih in 286 sifilitičnih otrok. Večji del teh žrtv slučaja in nenravnosti je spravljen po dobroteljskih zavodih.

— **Po 15 letih spregledal e zdravnik Kazimirovič** v Mitroviči. Kazimirovič je moral pred 15 leti pustiti službo občinskega zdravnika, ker je popolnoma oslepel. Te dni je Kazimirovič na ledu padel in pri tem spregledal.

— **Zdravilišče za jetične invalide** in otroke zgradi ministrstvo za socialno politiko s pomočjo ameriškega Serbian Relief Fond v Surdulici. Surdulška občina podari v to svrhu poleg že odstopljenega zemljišča še 20 ha sveta.

Ljubljanski dogodki.

Ij Rekvijem za Benediktom XV. V soboto ob 10. uri dopoldne se bo v tukajšnji stolnici daroval pontifikalni rekvijem za dušni pokoj sv. očeta Benedikta XV. Slovesne zadušnice se udeležijo državni uradi, mestno županstvo, obč. svet in magistrat.

Ij Umrl je sinček Avgust spoštovane Majcenove družine na Lžanski cesti. Pogreb danes popoldne ob 4. uri. Iskreno sožale!

Ij »Pošteno in dostojno.« »Slov. Narod« je te dni priobčil vest, da sta »Slov. banka« in »Slov. eskomptna banka« vložili proti »Jugoslovanskemu kreditnemu zavodu« tožbo na plačilo treh milijonov kron. To vest je Jugoslov. kreditni zavod zavrnil s pismoma obeh gori navedenih bank, v katerih banki izjavljata, da nista vložili nikaže tožbe, ker jima Jugoslov. kred. zavod ničesar ne dolguje, marveč ima ta zavod pri Slovenski eskomptni banki celo 440.000 kron na dobrem. Kako bo imenoval »Slov. Narod« to svoje postopanje nasproti Jugoslov. kred. zavodu, ko včeraj trdi sam o sebi, da stoji na stališču, da se je treba tudi v političnem boju posluževati samo poštenih in dostojnih sredstev?

Ij **Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane** v času od 15. do 21. t. m. Rodilo se je 33 otrok, 14 moških, 19 ženskega spola, mrtvorojena sta bila 2. Umrlo je v tem času 30 oseb, in sicer 10 moških in 20 žensk; med umrlimi je bilo 14 domačinov in 16 tujcev. V zavodih je umrlo skupaj 24 oseb. Smrti vzroki: vsled življenjske slabosti je umrla 1 oseba, vsled jetike 8, vsled pljučnice 3, vsled otročiske vročice 1, vsled srčne hibe 2, za rakom 4, vsled drugih npravnih smrtnih vzrokov 8, vsled slučajne smrti ne poškodbe 2 in vsled samomora 1 oseba. Od nalezljivih bolezni so naznanjeni sledeči slučaji: 2 slučaja škrlatinke in 1 slučaj otročiske vročice.

Ij **Zveza vojnih vdov in sirot za Slovenijo** v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 29. januarja 1922 ob 9. uri dopoldne v kleti Konsumnega društva v Zvezdi na Kongresnem trgu. Povabljene so vse članice! — Pred ednica.

Ij **Jajca po 6 K komad** prodaja mestna aprovizna prodajalna na Poljanski c. 15.

Ij **Iz mestnega šolskega sveta.** O zadnji redni seji, ki se je vršila v sredo, dne 18. januarja 1922, smo prejeli nactopno obvestilo. Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglosi bistvene kurencije in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje redne seje z dne 9. decembra 1921 se odobri brez ugovora. Poročilo o personalijah se vzame na znanje; istotako poročilo o daljših dopustih iziza zadnje seje, bolniških in študijskih prošenj in že dovoljenih. Presnji obeh šišenskih ljudskih šol za dovolitev premembe naslova predložiti je višjemu šolskemu svetu v končno rešitev z nasvetom, da se deška imenuje »šest« mestna deška, deklška pa »četrt« mestna osnovna šola v Ljubljani, atribut »šišenska« naj pa odpade. Poročili okrajnega šolskega

nadzornika o nadzorovanju šišenske deške osnovne šole in pa druge mestne deške meščanske šole v šolskem l. 1921/22 se vzameta na znanje in jih je višjemu šolskemu svetu predložiti v končno odobrenje. Zajedno je pri mestnem magistratu odrediti vse potrebno, da se pravočasno do bodočega šolskega leta izvrše vsa popravila in nabave. Sklepa se o nekem disciplinarnem slučaju. Ker se ima v kratkem na vseh mestnih osnovnih in meščanskih šolah pričeti s temeljito gojitvijo šolske telovadbe, je telovadna društva, ki rabijo šolske telovadnice, na to opozoriti, da pospešijo zgradbo lastnih telovadnih domov, višji šolski svet pa naprositi, naj v interesu higiene in temeljitejše snage omeji porabo šolskih telovadnic od strani izvensolskih telovadcev in telovadk. Potem, ko se reši še več vprašanj internega značaja, oziroma podajo nanje stvarna pojasnila, zaključijo predsednik sejo.

Naša društva.

d V stolni Prosveti predava prihodnji ponedeljek v Rokodelskem domu g. vseuč. prof. dr. Greg. Rožman. Začetek ob 8. uri zvečer. Oseba gospoda predavatelja jamči, da bo ta večer udeležba pri predavanju polnoštevila.

d Šentjakobska prosveta. V nedeljo dne 29. t. m. ob šestih zvečer bo predaval dr. Anton Breclj o važnem zdravstvenem vprašanju. Vabimo k obilni udeležbi. Vstop prost.

d Prosveta Krakovo—Trnovo. Danes ob pol 8. uri zvečer se vrši v prostorih Kolesarske ulice 1 reden sestanek Prosvete. Na sporedu aktualno predavanje g. dr. Puhtarja o gospodarsko-političnem razvoju Jugoslavije.

d Skupna pevska vaja za mešan zbor vseh ljubljanskih Marijinih družb v svrhu unionskega zborovanja, se vrši v soboto, dne 28. t. m. ob pol 20. uri v franciškan-skem samostanu. Pevke in pevci se prosijo za polnoštevilo udeležbo.

Vodstvo S. L. S. za Ljubljano

vabi na

SHOD

volivcev in somišljenikov Slovenske Ljudske Stranke, ki se vrši v nedeljo, dne 29. januarja 1922, ob 10. dopoldne v veliki dvorani UNIONA.

Dnevni red: Politični in gospodarski položaj ljudstva v državi in občini.

Poročajo občinski svetovalci SLS in narodni poslanec SLS za Ljubljano.

SOMISLJENIKI, UDELEZITE SE SHODA V OBILNEM ŠTEVILUI

Gospodarstvo.

Žrebanje 4 % prioritetnega posojila kamniške železnice. Interesenti se opozarjajo na razglas delegacije ministrstva financ v Ljubljani št. 150—A IV v »Uradnem listu« o izžrebanju 4 % prioritetnega posojila lokalne železnice Ljubljana—Kamnik v l. 1921.

Napoved dohodnine. Z letom 1922 odpadejo uradni pozivi za napoved dohodnine in rentnine; odpravljene so pa tudi plačilni nalogi. Nujno potrebno je torej, da vložijo vsakdo, ki je imel leta 1921 vsaj K 4800 dohodkov pravočasno napoved in sicer do 31. januarja. Kdor tega ne stori, bo zadel večkrat na brezobzirne posledice, ker se mu bo davek predpisal po uradnih informacijah in prisilno iztirjal. Knjižico Valentina Žuna pod naslovom »Dohodnina« naj si vsakdo nabavi, da bo znal sestaviti pravilno napoved in vpošteval vse dovoljene odbitke. Knjižica Žun, Dohodnina je izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani in velja Din 4.—

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremšar, Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika?

Tovariši!

Pomnil!

Listi krščanskega delovnega ljudstva je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Gospodarska Zveza. Ljubljana

Je prečela glavno zastopstvo

80 % kemično čiste kisove kisline od tvrdke S H Gutmann, Belišče, za celo Slovenijo izvz. Maribor in okolico. Sedanja cena K 95— za kg, pri večjem odjemu znaten popust.